

Põllumajandus- ja Toiduameti ajutine menetlus, mis käsitleb Ukrainast saabuvate põgenike ja Venemaalt naasvate EL-i kodanikega kaasas olevate lemmikloomade käsitlemist sõjalise konflikti ajal

Nakkushaiguste, eelkõige marutaudi viiruse nakkuse, sissetoomise risk Eesti territooriumile koos veterinaarõuetele mittevastavate loomadega, kes lahkuvad koos oma omanikega sõjaliste operatsioonide piirkonnast on kõrge. Käesoleva ajutise Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi PTA) juhise eesmärk on luua protseduur, mis aitaks vähendada nakkushaiguste sissetoomise ohtu Eesti territooriumile ning lihtsustada inimeste liikumist üle piiri.

Veterinaarõuded

Seoses Ukraina sõjaolukorraga lubab Eesti oma territooriumile **Ukrainast saabuvate põgenike ja Venemaalt naasvate EL-i kodanikega kaasasolevaid lemmikloomi**, eelkõige koeri, kasse ja valgetuhkruid, kes **ei vasta ühele või mitmele allpool loetletud veterinaarõudele** tingimusel, et lemmikloomaomanik on **teavitanud** sellisest liikumisest Põllumajandus- ja Toiduametit.

Veterinaarõuded koertele, kassidele ja valgetuhkrutele:

1. märgistatud mikrokiibiga või selgelt loetava tätoveeringuga, mis on tehtud enne 3. juulit 2011;
2. kehtiv marutaudivastane vaksineerimine;
3. läbinud marutaudi antikehade tiitrimise testi tunnustatud laboratooriumis, mille tulemused on rahuldavad (0,5 IU/ML või rohkem) ning vereproovi võtmise kuupäevast on möödunud 3 kuud või rohkem (*nõue kehtib ainult Ukraina päritoluga lemmikloomadele*);
4. kaasas on identifitseerimisdokument – veterinaarsertifikaat või EL päritolu loomaga kaasas on EL lemmikloomapass, kuhu on kantud marutaudi antikehade tiitrimise tulemus, mis tehti enne Euroopa Liidu territooriumilt lahkumist.

Millal ja kuidas tuleb teavitada?

Looma liikumisest tuleb teavitada juhul kui loom ei vasta eespoolnimetatud veterinaarõuetele ning

- kui sellise looma sihtriik on Eesti;
- kui sellise loomaga läbitakse Eestit transiidina.

Loomaomanik või omaniku poolt volitatud isik peab täitma **teavitusvormi** (kas eelnevalt lähteriigis või kohapeal piiripunktis) ning saatma e-posti aadressidele: pta@pta.agri.ee.

Teavitusvorm on leitav PTA [kodulehel](#).

Kui lemmikloom siseneb EL-i läbi teise liikmesriigi piiripunkti, kuid looma sihtriik on Eesti, siis vastava riigi pädev asutus teavitab sellisest loomast Eestit (soovitavalt teavitusvormi abil).

Lemmiklooma peetakse Eesti piiril kinni vaid juhul, kui loomal esinevad nakkushaigustele viitavad kliinilised sümptomid või kui loomatervis on ohus.

Juhul, kui nõuetele mittevastava lemmiklooma sihtriik on Eesti, siis loom jääb Põllumajandus- ja Toiduameti järelevalve alla. Vajadusel Põllumajandus- ja Toiduamet määrab looma isolatsiooni tingimused ja isolatsiooni kehtivusaja.

Muude lemmikloomadega - selgrootud, troopilised dekoratiivkalad, kahepaiksed, roomajad, närilised ja koduküülikud ning mõningad linnuliigid – liikumisel PTA-d teavitama ei pea, kuna Eestis pole kehtestatud selliste lemmikloomade liikumisele erireeglid. Üldine nõue on, et loomad peavad olema kliiniliselt terved ning nende heaolunõuded peavad olema liikumise ajal tagatud.

Miks on oluline teavtada?

Eriolukorra tõttu riiki leevendatud nõuetega sisenevate loomadega kaasneb sissetoodavate nakkushaiguste risk. Nii Ukrainas kui ka Venemaal on marutaud väga laialt levinud põhjustades tuhandete loomade surma /aastas ning üksikjuhtumitega ka inimsurmasid. Iga nõutele mittevastavat looma tuleb seetõttu käsitleda, kui potentsiaalselt marutaudi nakkust kandvat isendit (s.t. nende vahetus kokkupuudet kohaliku loomapopulatsiooniga tuleb välistada), kes võib põhjustada marutaudi taaspuhkemise Eestis.

Loomade isolatsioon

Erandkorras sisse lubatavad koerad, kassid ja valgetuhkrud, kes jäävad Eestisse, jäävad PTA järelvalve alla. PTA määrab looma isolatsiooni tingimused ja isolatsiooni kehtivusaja. PTA maakondliku esinduse veterinaarjärelvalve ametnik teostab lemmiklooma ja looma pidamistingimuste üle järelvalvet ning vajadusel kaasab tegevusloaga loomaarsti. Veterinaartoimingud, mida tuleb teha konkreetse looma suhtes, kehtestab PTA järelvalveametnik. Sh otsustab järelvalveametnik looma marutaudivastase vaktsineerimise, revaktsineerimise või marutaudivastaste antikehade tiitrimise vajaduse.

Vaktsiine saab Põllumajandus- ja Toiduametilt

Põllumajandus- ja Toiduamet tagab vajadusel marutaudi vaktsiini. **Kui loomaarsti poole pöörduki marutaudi vastu vaktsineerimata loomaga, siis tuleb lemmikloom viivitamata vaktsineerida.** Palume loomaarsti, kes vajab vaktsineerimiseks marutaudi vaktsiini pöörduda vastava sooviga PTA regiooni asukohajärgse esinduse poole. Regioonide loomatervise juhtivspetsialistide kontaktandmed on lisatud kirjale.

Kokkulepitud kohapealse kontrolli puhul võtab PTA järelvalveametnik ise kaasa marutaudi vaktsiini ja süstlad.

Palume infot loomaarstide kohta, kes oleksid nõus ja valmis aitama PTA-d Eestisse sisenevate nõutele mittevastavatele lemmikloomadele vajalike menetluste teostamisel. Loomaarstide nimekirja jagatakse PTA regioonide esindustega, et järelvalvet teostatav ametnik saaks otseselt ja ilma asjatu viivitusega kontakteeruda loomaarstiga, sõltuvalt olukorra tõsidusest.

Võimalikud nõutele mittevastavused:

- pole määratud marutaudi antikehade tiitrit;
- pole vaktsineeritud marutaudi vastu;
- pole märgistatud mikrokiibi ega selgelt loetava tätoveeringuga;
- pole identifitseerimisdokumenti;
- haige loom kliiniliste tunnustega.

Järelevalveasutusena pöörame esmajärjekorras tähelepanu looma tervise, identifitseerimise ja vaktsineerimise staatusele.

Looma jõudmisel sihtkohta on oluline vältida liigseid kontakte nii teiste loomadega, kui ka võõraste inimestega. Kõik veterinaarsed toimingud peavad võimalusel olema tehtud sihtkohaks oleval aadressil.

Esmased menetlused nõutele mittevastava loomaga

Kui loomaarsti juurde pöörduakse nõuetele mittevastava loomaga, siis esmased menetlused, mida loomaga läbi viiakse on järgmised:

- ID kontroll (mikrokiip-tätoveering)- kas on olemas?- Kui ei, tuleb loom kiipida.
- Identifitseerimisdokumendi olemasolu kontroll – Kui puudub, väljastada identifitseerimisdokument või vaktsineerimistõend.
- Kehtiva marutaudivastase vaktsineerimise olemasolu; jah/ei; kas vaktsineerimine tehtud EL-s või kolmandas riigis. **Marutaudi vastu vaktsineerimata loom koheselt vaktsineerida marutaudi vastu.**
- Laboruuringu olemasolu AK tiitri määramiseks (juhul, kui loom vaktsineeritud kolmandas riigis).
- Looma terviseseisundi üldhinnang (kas esinevad nakkushaiguse (marutaudi) tunnused, kohene isolatsioonivajadus?)

Kui loom on marutaudi vastu vaktsineeritud Ukrainas, kuid marutaudi antikehade tiitrit ei ole määratud, on kaks varianti:

1. looma revaktsineeritakse (eelistatud variant);
2. loomalt võetakse seerumi proov, toimetatakse VTL-i (Tallinna või Tartu laborisse) (või [EL tunnustatud laboratooriumisse](#)) tiitri määramiseks. Mittenõuetekohase AK tiitriga loom revaktsineeritakse.

Sõjaseisukorra tõttu on Ukrainaga vahetult piirnevad riigid (Poola, Slovakkia) asunud piiril omanikega põgenevaid lemmikloomi marutaudi vastu vaktsineerima.

PTAd tuleb teavitada kõikidest Eestisse toodud lemmikloomadest, kes ei vasta EL-i sisenemise nõuetele.

Epidemioloogilise olukorrast tulenevalt soovitame vaktsineerida loomi ka teiste nakkushaiguste vastu: koerad – koerte katku, parvoviiruse, leptospiroosi, koerte nakkava hepatiidi, koerte paragripi vastu; kassid – panleukopeenia, kalitsiviiruse ja viirusliku rinotrahheiidi vastu.

Aitäh abi ja koostöö eest!

PTA KONTAKTID:

1. Põhja regiooni (Harjumaa, Raplamaa) loomatervise juhtivspetsialist:
Harles Kaup, 57872815, harles.kaup@pta.agri.ee
2. Lõuna regiooni (Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa) loomatervise juhtivspetsialist:
Urmas Pallon, 504 8669, urmas.pallon@pta.agri.ee
3. Lääne regiooni (Hiiumaa, Läänemaa, Pärnumaa, Saaremaa) loomatervise juhtivspetsialist:
Raivo Mogilnoi, 516 8983, raivo.mogilnoi@pta.agri.ee
4. Ida regiooni (Ida-Virumaa, Jõgevamaa, Järvamaa, Lääne-Virumaa) loomatervise juhtivspetsialist:
Kaja Vainula, 5693 0410, kaja.vainula@pta.agri.ee